

Дослідження на тему «Легенди про калину»

**Виконала учениця 3- Б класу
Бучацької ЗОШ №1 І ст.
Новак Анна**

КАЛИНА

Неподалік села Вітковичі знаходиться урочище - Калина. Раніше тут жили люди, а тепер росте лише одинокий кущ калини, як німа пам'ятка цієї сумної історії. Ось як про це розповідає легенда. Було це коли землі Березнівщини перейшли, внаслідок третього переділу Польщі, до Росії. Та гніт панський замінив гніт московський. Кожен двір обклали грошовим податком за землю. І біда була тій сім'ї, котра не сплатила вчасно гроші. Жила на хуторі красива дівчина - Килина. Рано повмирали її батьки. Мати померла, коли дівчина була, що зовсім юною, скоро помер батько, не витримавши важкої праці та суму. Дівчині довелося рано взнати чоловічу та жіночу працю. А коли дівчині виповнилось сімнадцять років зустріла вона і покохала сільського сироту. Невдовзі вони побралися. Жили радісно і щасливо. Та недовгим було їхнє щастя. Забрали чоловіка у рекрути, Килина знову залишилася сама. Посумувала, посумувала, пролила сльозу, та й знову взялась за господарство, на якому трудилася, до вечора, і все було в неї до ладу. І хата біленька, і в хаті завжди чисто і охайно та ще й букетик польових квітів на столі, та й худоба доглянута і город оброблений. А ще була Килина неабияк ткаля і полотно в неї тонке і м'якеньке. А вже як вишиє на рушнику узор то оживуть на ньому і квіти, і півники і радість вчорашньої зорі, і смуток за коханими... Та ось почали в селі збирати податки, не забули і про Килинин двір. Появилися в дворі і з жандармом... Почали вимагати сплати грошей, та де їх могла взяти сирота. Тоді стали виводити з хліва останню корівчину... Благала на колінах не забирати худобини, плакала, ніщо не допомогло. І тоді вхопила дівчина вила і кинулася з ними на непроханих гостей. Та зблиснула шабля жандарма, і полилися каплі крові на зелену траву... Забрали все, що могли забрати, мертву Килину кинули в хату і спалили. На місці господарства залишилося лише згарище, а ще, де пролилася кров дівчини, зачервоніла своїми гронами калина.

ЛЕГЕНДИ ПРО КАЛИНУ

Легенда № 1 "Калина і Килина"

Дівчина Килина збирала у лісі ягоди і раптом побачила, що вороги - татари йдуть до села. Побігла вона у село і попередила односельців. Сміливо кинулись до бою козаки, але в багато разів більше було ворогів - спалили село, а Килину - дівчину-красуню у полон взяли. За те, що оповістила село, відтяли їй голову, і виріс на тому місці чудо-кущ, що за ім'ям дівчини Калиною нарекли. Люблять і пам'ятають люди Килину, а калина стала своєрідною пам'яткою про рідну землю, оберегом українців.

Легенда № 2 "Козацька легенда"

Билися козаки за волю, за рідну країну. І був серед них Іван - козак. Дуже гарно грав на сопілці хлопець. Одного разу смертельно поранили його в бою. Скликав він друзів і попросив: "Побратими, в чистім полі насипте могилу. Посадіть в головах червону калину: "Будуть птахи пролітатъ калиноньку їсти, Будуть мені приносити від родини вісті". Поховали козаки Івана і встромили у головах сопілку. Прилітали пташки, приходила старенька ненька - плакати над могилою сина. Від сліз її проросла калинова сопілка - виріс гарний кущ. Навесні нагадував він Івану наречену, восени - рідну матінку.

Легенда № 3 "Про Калинку і Килимку"

Жили собі мати і донька. Була донька дуже гарна і вмiла людей лікувати. Одного разу Калинка у степу зілля збирала, там побачив її пан і хотів собі за жінку взяти. Втікала Калинка скільки сили мала, аж ось попереду річка, а далі вже і бігти нікуди. Вилізла Калинка на вербу, стрибнула у воду і втопилася. Кожного дня приходила на берег стара Килина - тужила за дочкою. Вросли у берег ноги старенької міцним корінням, руки стали вітами гнучкими, а серце перетворилося на калинові ягідки, що щедро дарує калина людям і пташкам, по сей день людей лікує.

Легенда № 4 "Найкраща"

Наскочили татари, захопили у полон дівчат і погнали у неволю. Була серед них і Марина - найкраща дівчина. Якось втекла вона від охорони вночі. Тікала, тікала, напевно б утекла, та зачепилася своїм червоним намистом. Розірвалася нитка і там, де впали намистинки, проклюнулися навесні тоненькі пагінці, що стали потім розлогими кущами калини. Навесні буяють білизнаю, наче наречені, а восени палахкотять цвітом любові до рідної землі. Гірка калина, як доля у неволі, і гарна, як рідна земля-матінка - найкраща!!!

Легенда № 5 "Як калина з'явилася..."

Гуляли край села сестричка з маленьким братиком. Глянув Івасик на небо - аж чорні хмари по небі плывуть - татари на село йдуть, позвав сестрицю. Та сховала Івасика на високій вербі, а сама побігла в село, оповістити. Але наздогнали дівчину татари, стяли голову і кинули в лісі край болота, то де краплини крові впали - виріс гарний кущ. І навесні нагадував він дівчину - білим цвітом, і восени, - кетягами ягід червоних, як серце дівоче гаряче. Нарекли люди той кущ калиною і щиро за ним наглядали - то по всій землі калина розселилася, біля кожної хати.

Легенда № 6 "Наречені"

Кохав козак дівчину і хотіли одружитися, але не могли, то став хлопець тереном, а дівчина калиною. То терен колючий, що дівчину оберігає, а калина гірка - за милим сумує. Приходять у поле матері, плачуть: вийшла сива мати того терну рвати; дівчиноньки мати калини ламати:

"Це ж не тереночок - любий мій синочок!
А це не калина - це моя дитина!"

Легенда про сестричок

Жила за татарської навали удова. Мала двох дівочок-квіточок. Гарні дівки вродилися, як писанки. З лица воду, кажуть, пити можна. А майстрині! Чого лише не вміли - шили, пряли, вишивали, квіти росли, хліб косили їх роботящі вправні руки... Прийшла біда - напали на село вороги... Запалали оселі, заплакали діти. Покликала мати дівчат: "Тікайте любі, краще смерть, ніж ворожа неволя".

Схоронилися дівчата в лісі за селом... Спалили, пограбували село татари, лишивши згарище поїхали собі. Повернулися дівоньки - ні хати, ні матусі, лиш згарище. Заплакали дочки... Від сліз дівочих, що скочувалися з личок чарівних, виріс на згарищі кущ. А що матір звали Килиною, то в пам'ять про неї нарекли дівки рослину КАЛИНОК.

Бує вона красою нареченої навесні, красою материнства та зрілості восени. Від народження до спочинку супроводжує людину калина - щастя - долю дарує, від бід захищає, щиро, як матусине серце, душа, руки, очі...

Придивись до кущика калини, а краще прикрась ним свій двір, сад, вулицю на честь непересічної і великої материнської любові, що править світом. Хай у всьому світові цвіте - бує - промовляє: "Українському козацькому роду довіку нема переводу".

